

Θεματικό Δίκτυο Παιδείας & Έρευνας

Πρόταση Διαλόγου για την Παιδεία & την Έρευνα στην Ελλάδα

Συμπεράσματα Διαβούλευσης

Δημοτικό Δίκτυο Νεολαίας ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Νοτίων Συνοικιών Ηρακλείου

<http://nl.pasok.gr/nshrakleiou>

Ηράκλειο, Απρίλης 2010

0. Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή

2. Ομάδες Εργασίας

3. Πρωτοβάθμια - Δευτεροβάθμια Εκπαίδευσης

3.1 Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

3.2 Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

3.3 Το νέο Σχολείο

4. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση/Δια Βίου Μάθηση/Έρευνα

4.1 Θεσμικό Πλαίσιο Λειτουργίας Ανώτατων Ιδρυμάτων

4.2 Φοιτητική Μέριμνα

4.3 Μεταπτυχιακές Σπουδές - Έρευνα

4.3.1 "Γιατί Μεταπτυχιακές Σπουδές;"

4.3.2 "Επιλογή Μεταπτυχιακών Φοιτητών"

4.3.3 "Δικαιώματα - Υποχρεώσεις"

4.3.4 "Υποψήφιοι Διδάκτορες"

4.3.5 "Πηγές χρηματοδότησης"

5. Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών

6. Δια Βίου Μάθηση

7. Επίλογος - Στόχοι

1. Εισαγωγή

Το Θεματικό Δίκτυο Παιδείας - Έρευνας της Οργάνωσης συγκροτήθηκε με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής τον Μάρτη του 2009 με Συντονιστή τον Γραμματέα της Οργάνωσης Καραδημητρίου Μιχάλη. Λόγω των δύο εκλογικών διαδικασιών που ακολούθησαν τον Ιούνη και τον Οκτώβρη, έγινε μια μικρή αναστολή των διαδικασιών. Η πρώτη Θεματική Ολομέλεια συγκρότησης του Δικτύου πραγματοποιήθηκε τέλος του Οκτώβρη 2009.

Στην πρώτη διαδικασία συμμετείχαν 20 σύντροφοι μέλη και φίλοι της Νεολαίας ΠΑ.ΣΟ.Κ. και έγινε παρουσίαση των Προγραμματικών Δηλώσεων της Κυβέρνησης ΠΑ.ΣΟ.Κ. για τα θέματα Παιδείας - Έρευνας. Ακολούθησε διάλογος και καταγράφηκαν πρακτικά. Επίσης παράλληλα συγκροτήθηκαν 3 ομάδες εργασίας για τα επιμέρους ζητήματα του Θεματικού Δικτύου. Οι ομάδες εργασίας είναι:

- Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
- Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης/Σύστημα Εισαγωγής/Ειδική Αγωγή
- Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης/Δια βίου Μάθησης/Έρευνας

2. Ομάδες Εργασίας

Η ομάδα Εργασίας για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση/ Έρευνα/ Δια βίου Μάθηση προχώρησε σε 4 συναντήσεις έχοντας καλύψει ένα μεγάλο ποσοστό του αντικειμένου διαβούλευσης.

Οι ομάδες Εργασίας για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση προχώρησαν μόνο σε μια κοινή συνάντηση την 6η Δεκέμβρη για λόγους συμβολικούς. Από την συνάντηση αυτή βγήκαν αρκετά χρήσιμα συμπεράσματα.

Στις ομάδες εργασίας αναζητήθηκε και η άποψη φοιτητών μελών της Π.Α.Σ.Π. για θέματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Υπ. Διδασκόντων για τα θέματα Έρευνας και Τεχνολογίας. Επίσης για

θέματα Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αναζητήθηκε η άποψη εκπαιδευτικών.

Σε όλες της διαδικασίες τηρήθηκαν πρακτικά τα οποία δημοσιεύτηκαν στο δικτυακό τόπο της Νεολαίας Νοτίων Συνοικιών (<http://nl.pasok.gr/nshtrakleiou>). Όλες οι διαδικασίες διαλόγου είναι δημόσιες και ανοικτές προς κάθε ενδιαφερόμενο.

3. Πρωτοβάθμια - Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Οι 2 ομάδες εργασίας ανέπτυξαν στα πλαίσια του Διαλόγου έντονο προβληματισμό για τα σοβαρά προβλήματα του Δημόσιου Σχολείου. Ο Προβληματισμός στηρίχθηκε τόσο στα θέματα υποδομών, όσο και στο ευρύτερο ζήτημα των αναλυτικών προγραμμάτων στα Σχολεία.

Η συζήτηση γίνεται πάνω στα σοβαρά ζητήματα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε μια συμβολική ημέρα. Η 6η Δεκέμβρη συνδέθηκε όχι μόνο με την Δολοφονία ενός 16χρονου μαθητή αλλά με μια από τις μεγαλύτερες μαθητικές και κοινωνικές εξεγέρσεις της δεκαετίας.

3.1 Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Μιλώντας για το ζήτημα της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ένα από τα σημαντικότερα είναι η 2ετή προσχολική αγωγή. Απαραίτητη προϋπόθεση για να είναι ουσιαστικό σαν μέτρο είναι η έγκαιρη πρόβλεψη σε επαρκής υποδομές αλλά και κατάλληλο προσωπικό. Βασικό για να αποφευχθούν φαινόμενα "σαρδελοποίησης των βρεφών σε υπόγεια και μικρά δωμάτια".

Δεν πρέπει να επαναπαυθούμε στους Ιδιωτικούς παιδικούς σταθμούς, αλλά με ευθύνη της πολιτείας σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση να ιδρυθούν δημόσιοι παιδικοί σταθμοί με ικανές και πλήρης εγκαταστάσεις. Επίσης βασικό θέμα είναι και η ανάπτυξη νηπιαγωγείων για παιδιά με ειδικές αναπηρίες.

Υπάρχει η ανάγκη για επιτροπές ελέγχου των εγκαταστάσεων και συνθηκών διαβίωσης στα Σχολικά Κτίρια.

Υπάρχει μεγάλη ανάγκη για Νηπιαγωγεία που πληρούν τις προϋποθέσεις και δεν έχουν κενά σε προσωπικό. Για παράδειγμα στον Δήμο Ηρακλείου υπάρχουν 67 Νηπιαγωγεία, από αυτά τα 47 στεγάζονται σε υπόγεια, σε πυλωτές και σε λυόμενα κτίρια.

Μπορεί να υπάρχει πολιτική βούληση για διεύρυνση του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου αλλά αυτό δεν μπορεί να γίνει χωρίς κεντρικό σχεδιασμό. Είναι απαράδεκτο απλά να ανακηρύττονται σχολεία σε "Ολοήμερα" χωρίς να πληρούν βασικές προϋποθέσεις σε χώρους και προσωπικό.

Σοβαρό ζήτημα είναι και τα κονδύλια για τους εξοπλισμούς των Ολοήμερων σχολείων (κρεβάτια, κουζίνα, ψυγείο κλπ). Οφείλει το κράτος να ενισχύσει τον θεσμό των σχολικών επιτροπών με κονδύλια.

Προφανώς για κάθε αλλαγή θα πρέπει να δημιουργηθούν νέες εγκαταστάσεις και να αυξηθούν οι θέσεις στο Δημόσιο Σχολείο για νηπιαγωγούς. Κάθε Τμήμα να μην υπερβαίνει σε αριθμό τα 15 παιδιά ανά νηπιαγωγό, ώστε να γίνεται ομαλά η ένταξη των νηπίων στο σύνολο.

Μιλάμε για Δημόσια & Δωρεάν Παιδεία και ταυτόχρονα υπάρχουν τεράστιες αντιφάσεις. Οι γονείς πληρώνουν για τα υλικά των παιδιών στα νηπιαγωγεία, οι γονείς πληρώνουν μέσω του Συλλόγου Γονέων για τον ικανοποιητικό καθαρισμό των σχολείων. Ένα ακόμα παράδειγμα είναι η περίπτωση των μέτρων για την νέα γρίπη. Ενώ υπήρξαν εγκύκλιοι για μέτρα υγιεινής δεν υπήρξε κανένα επιπλέον κονδύλιο. Σοβαρό ζήτημα είναι ότι ακόμα και τα έργα συντήρησης πολλών σχολικών συγκροτημάτων δεν μπορούν να υλοποιηθούν γιατί ο Ο.Σ.Κ. Δεν έχει επίσης επαρκή κονδύλια.

Σε σχέση με την άποψη του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας.

Οι αποσπάσεις και ο έως τώρα τρόπος που γινόταν δημιούργησε σοβαρά προβλήματα και ήταν και απαράδεκτες. Δεν είναι δυνατόν να μοριοδοτούνται εκπαιδευτικοί για ακριτικά και δυσπρόσιτα σχολεία και να μην υπηρετούν σε αυτά αλλά σε αποσπασμένες θέσεις.

Το αναλυτικό πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου άλλαξε πρόσφατα από την προηγούμενη Κυβέρνηση αλλά ακόμα δεν έχει διανεμηθεί στα σχολεία και στους εκπαιδευτικούς. Παράλληλα το αναλυτικό πρόγραμμα αν και περιλαμβάνει πολλές δραστηριότητες και θεματικές (π.χ. Περιβάλλον, νέες τεχνολογίες κλπ) δεν υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές για να αναπτυχθεί

πλήρως το πρόγραμμα στα παιδιά. Δεν είναι δυνατόν να μιλάμε για "Παιδί και Πληροφορική" όταν στα περισσότερα σχολεία της υπαίθρου δεν υπάρχουν Υπολογιστές και σύνδεση στο διαδίκτυο. Αυτές οι δυσαναλογίες προγράμματος - υποδομών δεν επιτρέπουν την υλοποίηση και επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων.

Ένα άλλο ζήτημα είναι η Αξιολόγηση των Εκπαιδευτικών η οποία είναι ελλιπής έως και μηδενική. Υπάρχουν εκπαιδευτικοί με σοβαρά προβλήματα "παιδαγωγικής προσέγγισης". Ενώ δεν πληρούν την δυνατότητα να βρίσκονται στην σχολική αίθουσα παραμένουν αντί να μετακινούνται σε άλλες υπηρεσίες μη άμεσα σχετιζόμενες με τα παιδιά. Θα έπρεπε να υπάρχουν υποχρεωτικά "ψυχοτεχνικά τεστ" ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Όπως επίσης και σύστημα συνεχιζόμενης αξιολόγησης της συμπεριφοράς και συνολικής λειτουργίας του εκπαιδευτικού.

Να σημειωθεί ότι η αξιολόγηση ενός εκπαιδευτικού δεν μπορεί να είναι ασύνδετη από το περιβάλλον μέσα στο οποίο καλείται να επιτελέσει το έργο του. Για παράδειγμα δεν είναι δυνατόν να έχουμε τις ίδιες απαιτήσεις από ένα εκπαιδευτικό που διδάσκει σε προκάτ κτίρια και από ένα που διδάσκει σε ένα ολοκληρωμένο σχολικό συγκρότημα.

Τα ίδια προβλήματα με αυτά που αναφέρθηκαν παραπάνω υπάρχουν και στο Δημοτικό Σχολείο. Απομονωνοντας ένα επιπλέον είναι η δυσαναλογία των σχολικών βιβλίων με την ηλικία και τις δυνατότητες των μαθητών. Αποτέλεσμα αυτής της ανόδου του επιπέδου έχουν σαν αποτέλεσμα την ενίσχυση της "πρωτοβάθμιας παραπαιδείας".

Υπάρχει ένα μεγάλο χάσμα εκπαιδευτικής δυσκολίας από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό Σχολείο. Αποτέλεσμα αυτού η δυσκολία προσαρμογής των μαθητών στο νέο επίπεδο μαθημάτων. Τα σχολικά βιβλία του Δημοτικού είναι απαράδεκτα σε κάθε επίπεδο.

Ένας μαθητής τελειώνοντας το Δημοτικό Σχολείο έχει μάθει ελάχιστα ουσιαστικά πράγματα και στην ουσία προχωράει στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με ελάχιστα εφόδια.

Η μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο δημιουργεί προβλήματα προσαρμογής σε πολλά παιδιά. Αυτό το σκαλοπάτι φαντάζει τεράστιο και δύσκολο. Ίσως θα έπρεπε να υπάρχει στήριξη από ειδικούς

παιδοψυχολόγους σε αυτή την μετάβαση.

Μεγάλη Ευθύνη στα σοβαρά προβλήματα έχουν και οι γονείς. Στις μέρες μας ο ρόλος της Οικογένειας έχει μεταβληθεί λόγω της μεγάλης εντατικοποίησης και έντασης της ζωής. Οι περισσότεροι γονείς δεν ασχολούνται όσο θα έπρεπε με την διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους.

Δεν υπάρχει αποσαφηνισμένος τρόπος για να "μαθαίνουν" τα παιδιά. Πλέον οι γονείς δεν μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους γιατί το επίπεδο είναι αρκετά υψηλό.

Σε σχέση με το Ολοήμερο Δημοτικό και την δέσμευση για την "τσάντα στο σπίτι" θεωρούμε ότι είναι επί του παρόντος δύσκολο γιατί δεν υπάρχουν δάσκαλοι και άλλες απαραίτητες ειδικότητες για να καλύψουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες για τις δραστηριότητες του μαθητή. Και επιπροσθέτως δεν υπάρχουν και οι Υποδομές.

Ένα ζήτημα που επίσης είναι σημαντικό είναι αυτό της διαφάνειας στην οικονομική διαχείριση των κονδυλίων από τις σχολικές επιτροπές. Να ξέρει ο φορολογούμενος πολίτης που πάνε τα λεφτά.

Όσον αφορά το Δημοτικό Σχολείο, πρέπει να ληφθεί υπόψη ως βασικό θέμα η ποιότητα των σχολικών βιβλίων από τα οποία διδάσκονται τα παιδιά. Επίσης οι δάσκαλοι πρέπει να ελέγχονται ανά τακτικά διαστήματα από σχολικούς συμβούλους. Βασικό ζήτημα η ανάπτυξη αθλητικών υποδομών στα σχολεία. Η ύπαρξη Κοινωνικού λειτουργού σε σχολικές μονάδες είναι μέτρο αναγκαίο για το δημοτικό σε πρώτη φάση.

Το Ολοήμερο σχολείο πρέπει να είναι υποχρεωτικό για όλα τα παιδιά. Μα περιλαμβάνει δραστηριότητες εκμάθησης ξένων γλωσσών, καλλιτεχνικών, αθλητισμό κλπ. Άποψη μας είναι ότι πρέπει να παλέψουμε για ένα άλλο σχολείο που να αναδεικνύει τα talέντα και δεξιότητες των μαθητών και όχι να τα εντατικοποιεί.

3.2 Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Και σε αυτή την βαθμίδα της εκπαίδευσης υπάρχει το σοβαρό θέμα της ανεπάρκειας σε σχολική στέγη και γενικότερα σε υποδομές.

Η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης είναι το ποιο σοβαρό θέμα. Είναι απαραίτητη η τακτική και συνεχιζόμενη αξιολόγηση των εκπαιδευτικών στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Πρέπει να εισαχθούν στο αναλυτικό πρόγραμμα θέματα όπως η περιβαλλοντική, σεξουαλική αγωγή όπως επίσης και εκπαίδευση για την καταπολέμηση των ναρκωτικών και βεβαίως μαθήματα σε σχέση με την Κυκλοφοριακή αγωγή.

Θα ήταν θετικό και το βήμα θεσμοθέτησης σχολής γονέων με στόχο την επιμόρφωση των γονέων ως προς τον τρόπο διαπαιδαγώγησης των παιδιών τους.

Σε σχέση με τους ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς αλλά και το πρόγραμμα διδακτικής στήριξης μέχρι και φέτος υπήρχε ένα απαράδεκτο και ρουσφετολογικό σύστημα επιλογής εκπαιδευτικών. Με το νέο σύστημα επιλογής και το κριτήριο έτους κτίσης πτυχίου έγινε μια καλύτερη αρχή. Όμως ίσως να ήταν καλύτερο να δίνεται προτεραιότητα και σε όλους όσους συμμετείχαν στην διαδικασία του ΑΣΕΠ.

Βέβαια πρέπει να σημειώσουμε ότι ο διαγωνισμός του ΑΣΕΠ για εκπαιδευτικούς έχει καταντήσει σε μια διαδικασία αρκετά επικερδή για τα φροντιστήρια προετοιμασίας των υποψηφίων. Είναι αναγκαίο να υπάρξει σύστημα επιμόρφωσης με σεμινάρια σε όλους τους υποψηφίους του ΑΣΕΠ ώστε να τους δίνεται κατεύθυνση πριν τις εξετάσεις.

Πρέπει οι "καθηγητικές" σχολές να προχωρήσουν σε μια σοβαρή και ουσιαστική προσπάθεια συγκρότησης τομέων - κατευθύνσεων με στόχο την παιδαγωγική κατάρτιση των απόφοιτων που θα επιλέξουν τον χώρο της εκπαίδευσης.

Στα πλαίσια της Αξιολόγησης τόσο των Εκπαιδευτικών όσο και των παρεχόμενων υπηρεσιών της Σχολικής Μονάδας, θα ήταν καλό μέτρο η καθιέρωση ερωτηματολογίων για τους μαθητές στα Γυμνάσια και Λύκεια.

Όσον αφορά το Γυμνάσιο, και εκεί πρέπει να επανεξετασθούν τα σχολικά βιβλία και η ύλη των μαθημάτων. Βασικό μέλημα πρέπει να είναι όχι η μεγάλη ποσότητα διδαγμένης ύλης αλλά η κατάλληλη ποιότητα της. Η μεγάλη ποσότητα έχει σαν αποτέλεσμα να μην υπάρχει ποιοτική διδασκαλία αλλά αγώνας δρόμου για να βγει η ύλη. Τα τμήματα θα πρέπει να έχουν μικρό αριθμό μαθητών για να είναι και ποίο ουσιαστική η μαθητική συμμετοχή στο μάθημα και η ουσιαστική σχέση καθηγητή - μαθητή. Αύξηση χρηματοδότησης με στόχο την ανάπτυξη εργαστηρίων Φυσικής, Χημείας, Βιολογίας, Υπολογιστών ειδικά για καθαρά πειραματικής φύσης μαθήματα.

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός των μαθητών έχει 2 λύσεις. Η

πρώτη είναι να γίνεται από εκπαιδευτικό με σπουδές πάνω στο θέμα αυτό και η δεύτερη λύση είναι η ύπαρξη γραφείων επαγγελματικού προσανατολισμού σε κάθε σχολείο.

Σε σχέση με τα μαθήματα Θεωρητικής φύσης (π.χ. Φιλολογικά) θα έπρεπε να υπάρχουν επαρκείς βιβλιοθήκες με εργασίας και μελέτες Θεωρητικής φύσης. Οι βιβλιοθήκες αυτές θα μπορούν να εμβαθύνουν τις γνώσεις των μαθητών σε αυτό τον τομέα σκέψης. Για όλα τα παραπάνω προφανώς ο βασικός άξονας είναι η ουσιαστική και όχι κατευθυνόμενη εκπαίδευση των μαθητών.

Σε σχέση με το Λύκειο, και εδώ βασικό θέμα η επανεξέταση της ύλης, οι υποδομές και η ύπαρξη σοβαρών εργαστηρίων και βιβλιοθήκης αντίστοιχα με το Γυμνάσιο. Επαγγελματικός προσανατολισμός σε ποίο εντατικούς ρυθμούς. Θα μπορούσαν επίσης να ενταχθούν μαθήματα Θεάτρου και μουσικής σε συνεργασία με τα Αρχαία ώστε τα παιδιά να καταλαβαίνουν το αρχαίο πνεύμα και να μην τα περνάνε επιφανειακά.

Σε σχέση με το ΕΠΑΛ θα πρέπει να αναγνωρίζετε η εγκυρότητα της ειδίκευσης των μαθητών αλλά πάντα με καλύτερες βάσεις πάνω στο αντικείμενο και όχι με επιφανειακές γνώσεις. Πρέπει να σταματήσει η νοοτροπία των κακών μαθητών που πάνε στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση.

Τέλος βασικό θέμα είναι η ένταξη ψυχολογικής υποστήριξης για τους μαθητές στα σχολεία. Όπως επίσης και Κοινωνικοί λειτουργεί για την κοινωνικοποίηση τους.

3.3. Το Νέο Σχολείο

Η ανακοίνωση για το Νέο "Ανοικτό" σχολείο είναι ένας μεγάλος Εθνικός Στόχος, που σε μεγάλο βαθμό αποκρυσταλλώνει τις αρχές και το προγραμματικό πλαίσιο του Κινήματος μας. Σε μια δύσκολη χρονική συγκυρία για την πατρίδα και σε συνάρτηση με την σοβαρή Οικονομική κατάσταση είναι μια μεγάλη μεταρρύθμιση.

Κάθε Μεταρρύθμιση βέβαια κρίνεται στην εφαρμογή της και μετά από κάποια χρόνια εφαρμογής της. Θεωρούμε ότι σε μεγάλο βαθμό είναι μια πρόταση που θα δώσει μια νέα πνοή στην εκπαίδευση.

Προσπαιτούμενα για την αλλαγή αυτή συνεχίζει να είναι η ανάγκη για ανάπτυξη σοβαρών Υποδομών σε κάθε γωνία της χώρας και ειδικά στην περιφέρεια, η πρόσληψη νέων εκπαιδευτικών και η συνεχιζόμενη επιμόρφωση των παλαιών. *Το πρόγραμμα "πρώτα ο μαθητής" απαιτεί Σχολικά Τμήματα με λίγους μαθητές ανα αίθουσα και εκπαιδευτικούς που μπορούν να προσφέρουν τα βέλτιστα.*

Η αναβάθμιση πρέπει να στηρίζεται στο τρίπτυχο ποιότητα - χρηματοδότηση - αξιολόγηση.

Το πέραςμα στο νέο σχολείο υπηρετεί τον στόχο της Δημόσιας Δωρεάν Ποιοτικής Εκπαίδευσης και πρέπει να πετύχει.

4. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση/Δια Βίου Μάθηση/Έρευνα

Η ομάδα Εργασίας για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση/ Έρευνα/ Δια βίου Μάθηση προχώρησε σε 4 συναντήσεις έχοντας καλύψει ένα μεγάλο ποσοστό του αντικειμένου διαβούλευσης.

Σημαντικό ρόλο στην διαβούλευση έπαιξε το γεγονός ότι στα γεωγραφικά όρια της Οργάνωσης Νοτίων Συνοικιών περιλαμβάνεται η Σχολή Θετικών & Τεχνολογικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης και η συμμετοχή μελών της Π.Α.Σ.Π. στην διαδικασία διαλόγου.

4.1. Θεσμικό Πλαίσιο Λειτουργίας Ανώτατων Ιδρυμάτων

Ύστερα από τον παραπάνω διάλογο σε ζητήματα του Θεσμικού Πλαισίου λειτουργίας των Ιδρυμάτων η ομάδα εργασίας συνόψισε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Πλήρης κατάργηση του Νόμου Πλαίσιο "Γιαννάκου" για τα Ανώτατα Ιδρύματα
- Λιτός και ουσιαστικός Νόμος Πλαίσιο που διασφαλίζει και ενισχύει την

Ακαδημαϊκή αυτοτέλεια και τις Ακαδημαϊκές Ελευθερίες

- Νόμος πλαίσιο που διασφαλίζει τον ενιαίο χαρακτήρα λειτουργίας των Ιδρυμάτων ,δίνοντας βασικές κατευθυντήριες οδηγίες για βασικά ζητήματα (Δομές, Ακαδημαϊκές Ελευθερίες, Δικαιώματα - Υποχρεώσεις εμπλεκόμενων, Δημοκρατική συμμετοχική λειτουργία, Παροχές Φοιτητικής Μέριμνας)
- Ιδρύματα που λειτουργούν με αυτοτέλεια, με πλήρη διαφάνεια και λογοδοσία
- Νομικό Πλαίσιο που διασφαλίζει το Πανεπιστημιακό Άσυλο σε όλους τους χώρους της Ακαδημαϊκής Κοινότητας
- Συλλογικός - Δημοκρατικός και Συμμετοχικός τρόπος διοίκησης των Ιδρυμάτων
- Συμμετοχή στην λήψη αποφάσεων από όλους τους εμπλεκόμενους της ακαδημαϊκής κοινότητας (Δ.Ε.Π., Φοιτητές, Εργαζόμενους κλπ)
- Ενιαίο Μοντέλο Διοίκησης για όλα τα Α.Ε.Ι. & Τ.Ε.Ι. της χώρας
- Ενιαίος τρόπος εκλογής των Αρχών Διοίκησης με καθολική συμμετοχή όλων των μελών της Κοινότητας με ένα δίκαιο μοντέλο ποσόστωσης.
- Τεταρτοετής συμφωνίες Ιδρυμάτων - Πολιτείας με πάγια χρηματοδότηση με αμφίδρομες δεσμεύσεις μεταξύ τους, ως προς τα συμφωνηθέντα.
- Πλήρης Αυτοτέλεια στον τρόπο διανομής των πόρων με βάση το τεταρτοετή προγραμματισμό και πάντα ύστερα από διαβούλευση στα ακαδημαϊκά όργανα. Κατάργηση των Κωδικών επιλέξιμων Δαπανών και έγκριση δαπανών μόνο με έλεγχο νομιμότητας και όχι σκοπιμότητας.
- Ακαδημαϊκή Αξιολόγηση βάση των συμφωνηθέντων στόχων με

διασφάλιση αμιγώς ακαδημαϊκών Κριτηρίων. Αξιολόγηση μόνο από μέλη της Κοινότητας και διεθνώς αναγνωρισμένους επιστήμονες. Βασικά Κριτήρια όχι μόνο τα επιστημονικά και ερευνητικά αλλά και η δυνατότητα αξιοποίησης των κονδυλίων από το κάθε ίδρυμα - Τμήμα. Αξιολόγηση των παρεχόμενων υποδομών και υπηρεσιών στα μέλη της Κοινότητας. Τέλος Αξιολόγηση με βάση και την επαγγελματική αποκατάσταση των απόφοιτων κάθε Τμήματος.

- Θεσμική αναβάθμιση και κατοχύρωση - ενίσχυση των Φοιτητικών Συλλόγων

4.2. Φοιτητική Μέριμνα

Ύστερα από τον διάλογο σε ζητήματα Φοιτητικής Μέριμνας η ομάδα εργασίας συνόψισε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Αναβάθμιση Υπηρεσιών Φοιτητικής Μέριμνας
- Ανέγερση Εστιών για την Κάλυψη των αναγκών των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας που το έχουν ανάγκη με προτεραιότητα σε όσους έχουν μηδενικά και χαμηλά εισοδήματα
- Ανέγερση Ολοκληρωμένων συγκροτημάτων Μέριμνας σε κάθε Πανεπιστημιούπολη (Φοιτητικές Εστίες, Εστιατόρια, Κυλικεία, Γυμναστήρια, Ιατρεία, Συμβουλευτικά Κέντρα, Αίθουσες Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, Βιβλιοθήκες, Αναγνωστήρια) με ελεύθερη πρόσβαση στα μέλη της Κοινότητας
- Σύστημα Υποτροφιών με όρους ακαδημαϊκής Αριστείας αλλά και με βάση τις ανάγκες των οικονομικά ασθενέστερων φοιτητών και εργαζομένων
- Ειδική Μέριμνα σε άτομα με ειδικές ικανότητες
- Ποιοτικό Πανεπιστημιακό σύστημα Μεταφορών - Συγκοινωνιών στις πόλεις. Εναλλακτικά μείωση του Φοιτητικού εισιτηρίου με την κρατική

χρηματοδότηση των ΚΤΕΑΛ σε όλες τις πόλεις ή σε συνεργασία με τους Ο.Τ.Α. Στόχος η ενιαία ελάχιστη τιμή του Φοιτητικού εισιτηρίου σε όλες τις πόλεις με Σχολές και Τμήματα Ανώτατης Εκπαίδευσης

- Ανέγερση Κεντρικών Βιβλιοθηκών - Αναγνωστηρίου με 24ωρη λειτουργία και ελεύθερη πρόσβαση σε συγγράμματα - επιστημονικά περιοδικά. Εισαγωγή και χρήση του Ηλεκτρονικού Βιβλίου.
- Δωρεάν και ελεύθερη πρόσβαση στο Διαδίκτυο για κάθε Φοιτητή - Μεταπτυχιακό Φοιτητή. Υποδομές με στόχο την κάλυψη κάθε υποδομής με γρήγορο ασύρματο δίκτυο.
- Επανεξέταση των σημερινών εισοδηματικών Κριτηρίων για χορήγηση Δωρεάν σίτιση - στέγαση και δίκαιη αναπροσαρμογή με στόχο την ενίσχυση όλων των σοβαρών περιπτώσεων πραγματικά χαμηλών εισοδημάτων.
- Ιατρική Περίθαλψη για κάθε Φοιτητή τόσο σε Δημόσια Νοσοκομεία, όσο και σε συμβεβλημένα με το Δημόσιο Ιδιωτικά Εξεταστικά κέντρα και Εξωτερικούς Ιατρούς. Κάλυψη Φαρμακευτικής αγωγής σε όσους έχουν πραγματικά ανάγκη.

4.3. Μεταπτυχιακές Σπουδές - Έρευνα

Τα τελευταία χρόνια οι Ελληνικές Κυβερνήσεις διακηρύττουν την ανάγκη για την επένδυση στην Παιδεία, την Καινοτομία και την Έρευνα, την επένδυση στην γνώση και στον άνθρωπο ως προσπαιτούμενα για την ουσιαστική αναβάθμιση της ίδιας της Κοινωνίας.

Παρόλα αυτά επικρατεί ένας έντονος προβληματισμός για την κατάσταση στον χώρο των μεταπτυχιακών Σπουδών και της Έρευνας. Θετικό βήμα η μεταστέγαση της Γενικής Γραμματείας Έρευνας - Τεχνολογίας στο Υπουργείο Παιδείας, αλλά δυστυχώς ήταν το μόνο ουσιαστικό βήμα.

Είναι γεγονός ότι το Πτυχίο δεν είναι αρκετό για την εύρεση εργασίας.

Δυστυχώς οι μεταπτυχιακές σπουδές έχουν γίνει για τον λόγο αυτό απαραίτητες. Αυτό αναγκάζει τους αποφοίτους πτυχιούχους να παρατείνουν τις σπουδές τους. Οι περισσότεροι που επιλέγουν να προχωρήσουν έρχονται αντιμέτωποι με τα υψηλά δίδακτρα και το κόστος ζωής αναζητώντας προγράμματα υποτροφιών. (Π.χ. Στην ΑΣΟΕΕ τα δίδακτρα είναι περίπου 2000 Ευρώ ανά έτος και σε συνδυασμό με την διαβίωση στην Αθήνα το κόστος μπορεί να είναι και 14000 Ευρώ ανά έτος)

Παράλληλα οι μεταπτυχιακές σπουδές δικαιολογούν τα ποσοστά ανεργίας. Αν και υπάρχουν Ακαδημαϊκής φύσης λόγοι για Μεταπτυχιακές σπουδές, το 80 % των νέων που επιλέγουν αυτό τον δρόμο το κάνουν για να εξασφαλίσουν προσόντα για την αγορά εργασίας.

Η αύξηση των μεταπτυχιακών φοιτητών στην χώρα μας τα τελευταία χρόνια είναι και συνέπεια της μαζικής εισαγωγής στα Α.Ε.Ι. με αποτέλεσμα να έχουν αυξηθεί οι απαιτήσεις και τα προσόντα για την αγορά εργασίας.

Βεβαίως συνέπεια του μεγάλου αριθμού των Τμημάτων ανά αντικείμενο σπουδών (π.χ. 22 Τμήματα σχετιζόμενα με Πληροφορική), χωρίς να υπάρχει ανάγκη και υποδομές, επιτείνουν την Ανεργία των πτυχιούχων. Που θα απασχοληθούν όλοι αυτοί αν δεν υπάρχουν υποδομές και θέσεις εργασίας;

Ένα σοβαρό λάθος είναι η σύνδεση του ακαδημαϊκού κινήτρου με το εργασιακό όσον αφορά τις Μεταπτυχιακές Σπουδές.

Το θέμα των Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι "ταξικό" ζήτημα λόγω της ύπαρξης μεγάλων διδασκτρων σε πολλά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα. Στην Ελλάδα υπάρχουν πτυχία ειδίκευσης και όχι πτυχία ανα επιστημονικό αντικείμενο. Ο εξειδικευμένος μεταπτυχιακός πληρώνει δίδακτρα για να σπουδάσει και να πάρει την δουλεία από αυτούς που δεν είχαν την οικονομική δυνατότητα να κάνουν μεταπτυχιακές σπουδές. Πρέπει να ανοίξει η συζήτηση για Δωρεάν Μεταπτυχιακές Σπουδές με ακαδημαϊκά κριτήρια εισαγωγής. Όχι εισαγωγή για όσους έχουν απλά την οικονομική δυνατότητα να το κάνουν.

4.3.1. Γιατί Μεταπτυχιακές Σπουδές:

Τα μεταπτυχιακά πρέπει να υπάρχουν με στόχο την επιστημονική ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών φοιτητών. Πλήρη αποσύνδεση τους από

την αγορά εργασίας. Το μεταπτυχιακό να είναι η οδός προς την Διδακτορική έρευνα και την ακαδημαϊκή Ολοκλήρωση. Να συνδέεται με την ερευνητική δραστηριότητα και να είναι αμιγώς ακαδημαϊκός κύκλος σπουδών και όχι απλά ένα πτυχίο. Να προάγει την έρευνα.

4.3.2. Επιλογή Μεταπτυχιακών Φοιτητών - Κριτήρια

Υπάρχει η Ανάγκη για την διασφάλιση της Διαφάνειας στην επιλογή των Μεταπτυχιακών Φοιτητών με στόχο την Αριστεία και την Αξιοκρατία.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η θεσμοθέτηση συστήματος με Ενιαία καθορισμένα κριτήρια με ίση βαρύτητα σε κάθε Α.Ε.Ι. Ενιαίος φορέας εποπτείας της αξιοκρατικής επιλογής. Βαρύτητα στις γνώσεις του υποψηφίου στο επιστημονικό αντικείμενο του Προγράμματος.

Επιλογή με ενιαία κριτήρια ανά Σχολή ή ίδρυμα και όχι σε εθνικό επίπεδο. Καθορισμός των Κριτηρίων από την Σύγκλητο και ένταξη τους στον Κανονισμό των Μεταπτυχιακών Σπουδών. Τα κριτήρια να είναι όχι απαραίτητα ο βαθμός του Πτυχίου αλλά η συνολική του παρουσία ειδικά στο επιστημονικό αντικείμενο που σχετίζετε με το Μεταπτυχιακό (εργασίες, επιλογής μαθήματα του Τομέα, Πτυχιακή Εργασία). Επιλογή από επιτροπή Καθηγητών με συνέντευξη μικρής βαρύτητας χωρίς εξετάσεις. Αξιολόγηση των προθέσεων του κάθε υποψηφίου.

Αντικειμενικά Κριτήρια επιλογής. Να μην είναι θέμα απόφασης ενός καθηγητή. Να είναι αποτέλεσμα ανισοβαρούς συνδυασμού μεταξύ εξετάσεων, συστατικών επιστολών, συνέντευξης (με μικρό συντελεστή βαρύτητας). Συλλογική επιλογή από επιτροπή επιστημόνων.

4.3.3. Δικαιώματα/Υποχρεώσεις Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Με δεδομένες τις παρατηρούμενες καταστάσεις σε ερευνητικά ιδρύματα και Α.Ε.Ι. και το καθεστώς εκμετάλλευσης των Μεταπτυχιακών Φοιτητών σε πολλές περιπτώσεις υπάρχει ανάγκη για ενασχόληση του Μεταπτυχιακού μόνο στο αντικείμενο σπουδών. Κατοχύρωση πνευματικών δικαιωμάτων στις ανακαλύψεις - πατέντες. Μηχανισμός προστασίας από την "Καθηγητική Αυθαιρεσία".

Υποχρέωση του Μεταπτυχιακού Φοιτητή απλά να περαιώσει τις

σπουδές του. Συμμετοχή σε επιτηρήσεις και επικουρίες με ανταποδοτικές υποτροφίες. Δωρεάν σίτιση και στέγαση με τα κριτήρια επιλογής των προπτυχιακών σπουδών. Ελάχιστος εγγυημένος μισθός για κάθε Μεταπτυχιακό Φοιτητή που εκπονεί Διδακτορική Διατριβή με κάλυψη ασφαλιστικών εισφορών και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

4.3.4. Υποψήφιοι Διδάκτορες

Οι νέοι που επέλεξαν να συνεχίσουν τις σπουδές τους μετά το Πτυχίο με μεταπτυχιακές σπουδές και διδακτορική έρευνα καταναλώνοντας το μεγαλύτερο Τμήμα τις ζωής τους στις σπουδές.

Την ίδια ώρα που νέοι της ηλικίας τους βρίσκονται στην αγορά εργασίας, έχουν επιλέξει μαζί με άλλους "ονειροπόλους" να ταξιδέψουν στον χώρο της έρευνας. Να αναζητήσουν και εγώ τα κρυμμένα μυστικά της επιστήμης μου, βάζοντας ένα λιθαράκι στην ανάπτυξη και εξέλιξη της γνώσης και της τεχνολογίας.

Είναι λίγοι, αλλά δεν είναι αμελητέα ποσότητα οι Υπ. Διδάκτορες, είναι λίγοι αλλά μπορούν να προσφέρουν πολλά στην Κοινωνία μέσα από το αντικείμενο της έρευνας τους.

Νέοι, χωρίς καμία εγγύηση εισοδήματος για τα χρόνια των σπουδών τους. Με την αγωνία της έγκρισης ερευνητικών προγραμμάτων, πλήρως εξαρτημένοι από τις δυνατότητες χρηματοδότησης των Υπευθύνων Καθηγητών τους. Με ελάχιστες υποτροφίες που δεν καλύπτουν τις σημερινές ανάγκες διαβίωσης. Με ανύπαρκτες ασφαλιστικές δικλίδες για την ελάχιστη εγγυημένη χρηματοδότηση της διδακτορικής έρευνας.

Και βεβαίως με την ανασφάλεια της έγκρισης ή όχι ελαχίστων παρεχόμενων προγραμμάτων (π.χ. Ηράκλειτος ΙΙ) που τους πνίγουν στην γραφειοκρατία και τις διοικητικές υπηρεσίες.

Ένα είναι το σίγουρο και αναγκαίο, δεν μπορεί να υπάρξει επένδυση στον Άνθρωπο, όταν δεν υπάρχει επένδυση στις ανάγκες του. Δεν μπορεί να υπάρξει επένδυση στην γνώση, όταν δεν υπάρχει χρηματοδότηση και αξιοποίηση όλων όσων υπηρετούν την Καινοτομία και την Αριστεία.

Οι νέοι Υπ. Διδάκτορες, αναζητώντας τα προς το ζην, ημιαπασχολούνται σε καφετέριες, φροντιστήρια, εστιατόρια ώστε να ολοκληρώσουμε την Διδακτορική Διατριβή τους. Εργάζονται για να καλύψουν

το υψηλό κόστος ζωής, ενισχύοντας το χαμηλό παρεχόμενο εισόδημα τους.

Είναι επιτακτική και αναγκαία η θεσμοθέτηση ελάχιστων εγγυημένων αποδοχών σε κάθε Υπ. Διδάκτορα για τα 3 χρόνια από την έγκριση της τριμελούς επιτροπής παρακολούθησης. Επέκταση της χρηματοδότησης μετά από αξιολόγηση του παραγόμενου έργου στα 3 πρώτα χρόνια. *Οι αποδοχές δεν μπορεί να είναι χαμηλότερες από τις αντίστοιχες αποδοχές κάτοχου Πανεπιστημιακού τίτλου σπουδών και Μεταπτυχιακού Διπλώματος.*

4.3.5. Χρηματοδότηση - πηγές χρηματοδότησης

Αύξηση των Κρατικών δαπανών για την έρευνα και τις μεταπτυχιακές σπουδές. Αξιοποίηση με τον βέλτιστο τρόπο των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

Αλλαγή της Λειτουργίας του ΕΛΚΕ απαλλαγμένο από την γραφειοκρατία και το Δημόσιο Λογιστικό με ταυτόχρονη βέβαια ενίσχυση της διαφάνειας στην αξιοποίηση και επένδυση των πόρων του ΕΛΚΕ.

Η Έρευνα οφείλει να αποτελέσει την αιχμή του δόρατος στην νέα εποχή της Καινοτομίας και Πράσινης Ανάπτυξης. Η Ενίσχυση τόσο της βασικής Θεωρητικής έρευνας, όσο και της εφαρμοσμένης έρευνας αιχμής οφείλει να είναι προτεραιότητα των κυβερνητικών επιλογών.

Η πολιτεία έχει την ευθύνη της ταυτόχρονης χρηματοδότησης της Έρευνας. Ταυτόχρονα αξιολογείται θετικά η συμμετοχή με όρους άλλων πηγών χρηματοδότησης. Τα παρεχόμενα κονδύλια από το Κράτος οφείλουν να είναι στα ίδια επίπεδα με αυτά των Ιδιωτών για κάθε επιστημονικό έργο. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει το επίπεδο και η κατεύθυνση της Ερευνητικής προσπάθειας να αποτελεί μέσω πλουτισμού των Ιδιωτών με κατευθυνόμενη υλοποίηση των ερευνητικών μονάδων από αυτούς.

Αναγκαία η θεσμοθέτηση δικλείδων ασφαλείας για την ενίσχυση της χρηματοδότησης Βασικής έρευνας και όχι μόνον της εφαρμοσμένης. Η Θεωρητική έρευνα είναι αναγκαίο κομμάτι για την εξέλιξη της επιστήμης. Με στόχο την ταυτόχρονη παραγωγή εφαρμοσμένης έρευνας αιχμής αλλά και της Θεωρητικής βασικής έρευνας πρέπει να υπάρξει μηχανισμός ανατροφοδότησης της δεύτερης με κονδύλια της πρώτης.

Αξιολόγηση κάθε Δημόσιου και Ιδιωτικού Ερευνητικού Ινστιτούτου με στόχο την ενίσχυση της λειτουργίας τους και την διαφάνεια στην αξιοποίηση των δημοσίων και ιδιωτικών κεφαλαίων.

5. Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών

Η δημόσια συζήτηση για τα Κ.Ε.Σ. και γενικότερα την ύπαρξη Ιδιωτικής Ανώτατης Εκπαίδευσης, είναι ένα ζήτημα με πολλές παραμέτρους τόσο κοινωνικές, όσο και ιδεολογικές. Η Δημόσια Δωρεάν Παιδεία οφείλει να είναι η βασική προτεραιότητα για ένα κράτος δικαίου. Οφείλει να είναι αγαθό και όχι προϊόν προς πώληση στα ράφια κάθε "περιπτέρου - κολεγίου.

Η ανάγκη ύπαρξης των Κ.Ε.Σ. γεννήθηκε από την ανάγκη της Κοινωνίας για ένα πτυχίο, πολλές φορές αμφιβόλου ποιότητας με στόχο την ένταξη στην αγορά εργασίας. Αυτή η υποβάθμιση σε συνδυασμό με το σύστημα εισαγωγής και την νοοτροπία της εκπαίδευσης στην χώρα, είχε σαν αποτέλεσμα την ανάπτυξη των fast - universities (Παραρτημάτων).

Η σημερινή κατάσταση μας φέρνει αντιμέτωπους με μια πραγματικότητα που για χρόνια δεν αγγίζαμε. Από την μία η Ευρωπαϊκή Οδηγία για την ενσωμάτωση των Κ.Ε.Σ. και την αναγνώριση των δικαιωμάτων των αποφοίτων, από την άλλη το κεκτημένο της Δημόσιας & Δωρεάν Παιδείας.

Εκτίμηση μας είναι ότι η κίνηση για κλείσιμο των Κ.Ε.Σ. δεν είναι και η πιο ορθή σε συνδυασμό με τους χιλιάδες αποφοίτους τους αλλά και τους χιλιάδες φοιτητές τους. Αλλά ούτε και η άνευ όρων αναγνώριση τους δεν είναι η λύση για την αναβάθμιση της Παιδείας στην χώρα μας. Σε καμία περίπτωση τα Κ.Ε.Σ. δεν πληρούν σήμερα καμία απολύτως προδιαγραφή, ώστε να μπορούν να παρέχουν Πανεπιστημιακούς Τίτλους Σπουδών. Χρειάζεται μεγάλο αγώνα στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για συνολικές πολιτικές ανάπτυξης Πανεπιστημιακών Παραρτημάτων από τα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια με ενιαίο σύστημα Ακαδημαϊκής Αξιολόγησης.

Ταυτόχρονα οφείλει να είναι άμεση η πολιτική για την ουσιαστική αναβάθμιση της Δημόσιας Εκπαίδευσης, με την παράλληλη ανασυγκρότηση της εκπαίδευσης σε όλες της βαθμίδες της χώρας με ένα άλλο σύστημα ελεύθερης πρόσβασης για ΟΛΟΥΣ.

Μακροπρόθεσμα με ένα σοβαρό σύστημα αξιολόγησης σε συνδυασμό με την σταθερή χρηματοδότηση της Παιδείας θα έχουν σαν αποτέλεσμα την ανατροπή κάθε λόγου ύπαρξης Ιδιωτικής πρωτοβουλίας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

6. Δια Βίου Μάθηση

Σε ένα κόσμο που εξελίσσεται με ταχύτατους ρυθμούς, με την ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας είναι απαραίτητη η μάθηση σε κάθε ηλικία και φάση του ανθρώπου. Η δια βίου μάθηση δεν πρέπει να συνδέεται αποκλειστικά με την επανακατάρτιση και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να αποτελεί τρόπο για υποβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων και των εργασιακών δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Η Δια βίου Μάθηση και η συνεχιζόμενη ενημέρωση για τις νέες τεχνολογίες, νέες πρακτικές είναι ανάγκη της εξελεγκτικής πορείας της ίδιας της κοινωνίας μας. Η σωστή και διαρκή επιμόρφωση τόσο των εργαζομένων όσο και των πολιτών θα συμβάλουν με θετικό πρόσημο στην ίδια την ανάπτυξη του τόπου. Μεγάλη ευκαιρία είναι η επένδυση στο νέο μοντέλο ανάπτυξης σε συνδυασμό με την δια βίου μάθηση των αγροτών σε νέες καλλιέργειες και πρακτικές.

Η δια βίου μάθηση οφείλει να αποτελέσει τμήμα της Δημόσιας Δωρεάν Ποιοτικής Παιδείας και να ενισχυθεί τόσο με πόρους, όσο και με ισχυρό θεσμικό πλαίσιο, που στην χώρα μας απουσίαζε τα προηγούμενα χρόνια.

7. Επίλογος - Στόχοι

Παραπάνω συνοψίζονται σε μεγάλο βαθμό οι απόψεις και ο προβληματισμός νέων ανθρώπων για την Παιδεία και την Έρευνα στην χώρα μας. Συνοψίζονται ιδέες και προτάσεις που συγκροτούνται τόσο από την εμπειρία όσο και από το συναίσθημα και βιωματική σχέση με τον χώρο της Παιδείας και της Εκπαίδευσης.

Μπορεί οι προτάσεις μας να μην έχουν επιστημονική κατάρτιση, αλλά έχουν την μεγάλη ανάγκη της νέας γενιάς για μια μεγάλη επανάσταση στον "βασανισμένο" χώρο της Παιδείας.

Με βαθιά την πίστη μας στις Δημοκρατικές και Συμμετοχικές διαδικασίες δεσμευόμαστε να συνεχίσουμε τον διάλογο για κάθε ζήτημα που τίθεται προς διαβούλευση από το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων.

Δεσμευόμαστε να καταθέσουμε προτάσεις τόσο επί του ζητήματος για το "Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων" , όσο και για το θέμα της Εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Το Κίνημα μας το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει διαχρονικά αφήσει το στίγμα του στον χώρο της Εκπαίδευσης και έχει προχωρήσει σε μεγάλες ανατροπές και αλλαγές. Στην νέα διακυβέρνηση υπάρχει η ανάγκη για ακόμα πιο μεγάλες ΑΝΑΤΡΟΠΕΣ!

Καλό μας Αγώνα!